

Asia: VN/12187/2020

Maksuvälinepetosdirektiivin täytäntöönpano

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Poliisihallituksen huomiot esityksen sisällöstä:

Maksuvälineet ja niihin liittyvä rikollisuus on muuttanut muotoaan maksuvälineiden käytön siirryttyä entistä enemmän sähköiseen maksuvälitykseen. Poliisihallitus pitää direktiivin ja sen pohjalta laaditun lainsäädäntöesityksen osalta erityisen hyvänä sitä, että näissä on pyritty teknologianeutraaliin lain-säädäntöön. Teknologian nopean kehityksen myötä on varmistettava, että yhteiskunnalla on riittävät keinot torjua kansalaisten jokapäiväisen toimintaansa liittyvää rikollisuutta ja säilyttää luottamus sähköiseen kaupankäyntiin ja maksamiseen.

Rikoslain 37 luvun 8 §:n 1 momenttiin esitetään lisättäväksi 3 kohta, jossa säädettäisiin rangaistavaksi myös se, jos joku hankkiakseen itselleen tai toiselle oikeudetonta taloudellista hyötyä maksuvälineeseen liittyvää dataa syöttämällä, muuttamalla, tuhoamalla, vahingoittamalla, siirtämällä tai poistamalla taikka tietojärjestelmän toimintaan muuten puuttumalla saa aikaan rahan tai rahan arvon siirron lopputuloksen vääristymisen ja siten aiheuttaa toiselle taloudellista vahinkoa. Voimassa olevassa lainsäädännössä kyseisestä teosta on säädetty rangaistavaksi RL 36 luvun 1 §:n 2 momentissa, sillä erotuksella, että uusi säännös säätäisi rangaistavaksi myös tiedon osan vahingoittamisen. Poliisihallitus pitää muutosta kannatettavana, koska tietoon kohdistuvilla pienilläkin muutoksilla voidaan merkittävästi vaikuttaa maksuvälineen oikeaan toimintaan.

Törkeän maksuvälinepetoksen osalta esitetään lisättäväksi kohta, kvalifiointiperuste, jonka mukaan maksuvälinepetos olisi rangaistava, kun se tehdään osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa. Kuten esityksessäkin on todettu, niin maksuvälinepetos liittyy entistä useammin järjestäytyneen rikollisuuden toimintaan ja esitettävä kvalifiointiperuste on kannatettava.

Maksuvälinepetoksen valmistelun osalta Poliisihallitus kiinnittää huomion ehdotuksen sanamuotoon 37 luvun 11 §:n 1 mom 2 kohdassa käytettyä sanaa laittomasti. Maksuvälinepetoksen mahdollistavan laitteen tai tietokoneohjelman tai muun kohdassa mainitun rikoksen tekemistä edesauttavan menetelmän valmistaminen sinänsä voi olla laillista, vaikka sen käyttötarkoitus myöhemmässä vaiheessa voi olla maksuvälinepetoksen tekeminen. Olennaista maksuvälinepetoksen valmistelussa on se, että edellä mainittujen menetelmien hankkiminen, valmistaminen, maahantuonti, hallussapito tai myynti on tehty nimenomaan maksuvälinepetoksen tekemiseksi.

Maksuvälineen anastaminen säädettäisiin 37 luvussa rangaistavaksi ja lu-vun 15 § sisältäisi maksuvälineen määritelmän. Fyysisiin maksuvälineisiin kohdistuvat anastusrikokset liittyvät usein esimerkiksi henkilön hallussa olevan omaisuuden anastamiseen, jotka säädetään voimassa olevan lain perusteella rangaistaviksi varkausrikoksina. Esitetyn lainsäädännön perusteella maksuvälinerikoksina rangaistavaa voisi olla myös matkapuhelinten tai muiden laitteiden anastaminen niiden olevien lähimaksuominaisuuksien vuoksi. Näissä tapauksissa rajanveto esimerkiksi näpistyksen ja lievän maksuvälinerikoksen välillä saattaa aiheuttaa hankaluuksia laintulkinnassa.

Maksuvälineisiin liittyvissä rikoksissa esitetään enimmäisrangaistusten korottamista joiltain osin, joka mahdollistaa joissain tapauksissa nykyistä laajemmat pakkokeinojen käytön esitukinnassa laissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Poliisihallitus pitää esitettyä muutosta kannatettavana.

Maksuvälineisiin liittyvän rikollisuuden ennalta estäminen edellyttää toimia paitsi maksuvälineitä käyttäviltä kansalaisilta niin myös yrityksiltä, joiden lii-ketoimintaan kuuluu maksuvälineiden tarjonta ja maksuliikenne. Käytössä olevien teknisten ratkaisujen tulee tukea maksuvälineiden turvallista käyttöä ja yhteiskunnan toimilla tulee pyrkiä siihen, että lainsäädäntö velvoittaa yritykset järjestämään palvelut siten, että maksaminen on turvallista ja väärin-käytöstilanteissa rikoksen uhrin asema on turvattu.

Pöyhönen Tuomas
Poliisihallitus